

Educació: Una prioritat nacional

Catalunya té totes les condicions per ser un espai de coneixement i de talent de referència al sud d'Europa excepte la sobirania que li cal

Imma Tubella, doctora en Ciències Socials i Catedràtica de Comunicació de la Universitat Oberta de Catalunya

Catalunya és un país que no té grans recursos naturals en el sentit clàssic del concepte. El seu gran recurs natural són les persones, les persones amb una educació de qualitat adaptada al món del segle XXI. Avui, les nacions fortes i d'avantguarda es construeixen amb ciutadans ben preparats, creatius i emprenedors en qualsevol àrea en la que treballin, sigui en el sector de la salut, industrial, acadèmic o de serveis, per citar alguns exemples, i això només s'aconsegueix amb una educació capaç d'oferir respostes a les necessitats i a les preocupacions de la societat, en cada època i en cada moment. La riquesa de les nacions depèn, per damunt de tot, de la qualitat de l'educació, de la plena integració del conjunt de la població al sistema educatiu i de la fluïdesa en la relació entre les institucions de la societat i el sistema educatiu i de recerca, no sempre evident.

Des de fa vint anys, el món s'està transformant a marxes forçades i, amb ell, tots els sistemes educatius, mentre nosaltres, subjectes a un Estat espanyol que no té l'educació com a prioritat, estem lluitant per salvar els mobles de les ocurrencies d'un ministre o de la immobilitat d'un altre, de llei d'educació a llei d'educació a quina més retrògrada.

Ara que ens preparem per canviar les regles del joc, la preocupació pel nostre sistema educatiu hauria de ser una de les nostres prioritats.

En altres moments menys propicis Catalunya ha posat l'educació al centre de les seves preocupacions nacionals. En les Bases de Manresa (1892) s'insisteix en la necessitat i urgència d'adequar l'ensenyament públic a les necessitats de Catalunya i a partir d'aquí varen sorgir moltes iniciatives -com la de donar una nova orientació al Magisteri per a convertir-lo en una força de renovació pedagògica i nacional o la de reinventar la formació ocupacional que tanta falta ens faria ara- i es van crear institucions amb l'estratègia clara de preparar els ciutadans per a un nou país.

Avui tenim el sistema educatiu que necessitem? Sincerament, penso que no. Aquest no és un problema només nostre, és un problema global amb algunes excepcions. Quines? Els països que van saber veure fa vint anys que la societat industrial arribava a la seva fi i que iniciàvem una transició cap a un nou tipus de societat, diguem-ne societat de la informació, societat del coneixement o societat xarxa, on tot i tothom està connectat, on els continguts són oberts i on el que cal és repensar estructures, plans d'estudi, nivells, exàmens i metodologies, i molt especialment, formar bons mentors i bons tutors capaços d'avaluar i relacionar necessitats i coneixement i sobretot, fomentar el pensament creatiu i el talent.

Catalunya té una enorme necessitat de talent i el desenvolupament del talent comença amb una educació que obri portes i finestres, no que les tanqui o en el millor dels casos, tan sols les entre-obri. D'altra banda, fa anys que té totes les condicions per esdevenir un espai de coneixement i un node de talent de referència al sud d'Europa que no acaba de quallar perquè malgrat el marge de maniobra que li permet l'autonomia, no és sobirana. I si volem ser un país de primera divisió, perquè tenim totes les condicions per ser-ho, necessitem poder prendre les decisions que ens afavoreixen, no que altres amb altres interessos les prenguin per nosaltres.

Ara que tenim la urgència i la gran oportunitat d'un país per construir, hauríem de

tenir en compte que amb l'educació ens hi juguem el futur. Serem el que sigui el nostre sistema educatiu.